הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר מדע

קרית ספר על משנה תורה, הלכות יסודי התורה

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות יסודי התורה

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-יסודי-התורה/
הקובץ נוצר ב־22 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ז 4
פרק ב 4
הלכה א 4
פרק ה 5
הלכה א 5
פרק ו 6
הלכה א 6
פרק ט 7
הלכה ג 7
פרק י 7
הלכה ה 7

פרק א

הלכה א

מצוה א היא הציווי אשר צוונו בהאמנת האלהות והוא שנאמין שיש שם עלה וסבה הוא פועל לכל הנמצאים והשמים והארץ וכל מה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת הנמצאות וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר אנכי ה' אלהיך:

אזהרה א היא שהזהירנו מהאמין לאל אחר זולתו וכל המעלה על דעתו שיש שום אלוה אחר חוץ מזה עובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וכופר בעיקר שזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו אלוה זה א' הוא וכו':

הלכה ז

מצות עשה ב היא הציווי שצונו בהאמנת היחוד והוא שנאמין שפועל המציאות וסבתו הא' הוא א' ואינו לא שנים ולא יותר על שנים אלא א' שאין כיחודו וכו' וידיעת דבר זה מצות עשה שנאמר שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד:

פרק ב

הלכה א

מצוה ג היא שנצטוינו באהבתו יתברך וזה כשנחשוב ונתכוון במצותיו ומאמריו ופעולותיו עד שנשיגהו ונהנה בהשגתו בתכלית ההנאה וזאת היא ההנאה המחוייבת ולשון ספרי לפי שנאמר ואהבת את ה' אלהיך איני יודע כיצד אוהב אדם את המקום ת"ל והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ומתוך כך אנכי מכיר את מי שאמר והיה העולם הנה שבהתבוננת תעלה ההשגה ותגיע ההנאה ותבא האהבה בהכרח וכבר בארו שזאת המצוה כוללת שנהיה קוראים לבני אדם לעבודתו יתעלה ולהאמין בו וזה כי כשתאהב איש אחיו תספר בשבחיו ותקרא בני אדם לאהוב אותו על דרך משל כן כשנאהב אותו יתעלה כאשר הגיע לנו מהשגת אמתתו אנו קוראים בלי ספק הסכליים והפתיים לידיעת האמת אשר ידענו ולשון ספרי ואהבת אהוב אותו על הבריות כאברהם אביך דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן וזה מפני שהיה אוהב כמו שאמר הכתוב אברהם אוהבי:

מצוה ד היא שצונו להאמין יראתו ולהפחד ממנו ולא נהיה ככופרים ההולכים בשרירות לבם ובקרי אבל נירא ביראת ענשו בכל עת וזהו את ה' אלהיך תירא ומזה המקרא דורש במסכת תמורה פ"ק אזהרה למוציא שם שמים לבטלה ובענין מצוה זו אמרו בירושלמי עשה מאהבה שאם באת לשכוח אין האוהב שוכח עשה מיראה שאם באת לבעוט אל

תבעוט ובפרק חלק מונה בכלל אותם שאין להם חלק לעולם הבא ההוגה את השם באותיותיו בגבולין ובלשון עגה וזה נכלל במצות יראת ה' והלוחש אי זה פסוק על המכה ורוקק בתחלה אין לו חלק לעוה"ב שאין מזכירין שם שמים על הרקיקה ובלשון הקודש וזה גם כן נכלל במצות יראת ה' ועל כל דבר המסור ללב נאמר ויראת מאלהיך:

פרק ה

הלכה א

מצוה ה היא שצונו לקדש שמו והוא אמרו ונקדשתי בתוך בני ישראל וענינה שאנחנו מצווים לפרסם האמונה האמיתית בעולם ולא נפחד מהזק שום מזיק ואף על פי שבא עלינו שום מכריח לבקש ממנו לכפור בו לא נשמע אליו אבל נמסור עצמינו למיתה ולא נתעהו לחשוב שכפרנו אף על פי שלבותינו מאמינים בו יתעלה. ופירשו כי זהו בג' עבירות ע"ז גילוי עריות שפיכות דמים ואפילו בצנעא ובאונס ואפילו שלא בשעת השמד. ובשעת השמד אפילו על אי זו מצוה יהרג ואל יעבור בין נאנס בתוך עשרה מישראל שהוא פרהסיא בין שנאנס בינו לבין הגוים. ואפי' שלא בשעת השמד אם מכוין להעבירו על דת בתוך י' מישראל יהרג ואל יעבור אפילו על איזו מצוה וע"ז נלמד מפסוק ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך כר' אליעזר דמשמע שלא תמירנו בע"ז וגילוי עריות נלמד מרוצח בהיקשא דכי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו וכו' ורוצח גופיה מסברא על אזהרת הרציחה. ואלו הג' עבירות על אביזריהו נמי יהרג ואל יעבור ואפילו להנאת עצמן נמי יהרג ואל יעבור מדאמר ימות ואל תעמוד לפניו ערומה דלא הוה כוונה להעביר כי אם להנאת עצמו ואפילו הכי ימות וכל זה מדאורייתא נכלל בבכל לבבך ובכל נפשך בענין ע"ז ובעריות נלמד מרוצח ורוצח גופיה סברא כמפורש לעיל. כל הנאמר בו יעבור ואל יהרג ונהרג ולא עבר מתחייב בנפשו. וכמו שהוא מצווה לשמור המצות כשאין סכנה כדכתיב ושמרתם את כל מצותי וכו' וחי בהם כך הוא מצווה שלא לשמור כשהוא מסתכן דמכלל הן אתה שומע לאו. וכל הנאמר בו יהרג ואל יעבור ונהרג ולא עבר קדש את ה' ואם הי' בין י' מישראל קדש את ה' ברבים כדניאל חנניה מישאל ועזריה וכרבי עקיבא וחביריו ועליהם נאמר אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח:

אזהרה ב שלא לחלל את ה' והוא אמרו ולא תחללו את שם קדשי והוא כל מי שבקשו ממנו לעבור על דבר ממצות ה' בשעת השמד והיה מכוין האונס להעבירו על דת או מי שיבוקש ממנו שיעבור על א' מג' העברות האמורות אפילו שלא בשעת השמד כמפורש במצות עשה הנה הוא חייב להתיר נפשו ויהרג ואל יעבור ואם עבר ולא נהרג חלל את

ה' ועבר על לאו זה ואם היה בתוך י' מישראל חלל את ה' ברבים וחטאו גדול מאד ואינו לוקה מפני שהוא אנוס ואמרו בספרא באיש ההוא לא אנוס ולא מוטעה ולא שוגג אפילו במולך שהוא ע"ז כ"ש בעברות אחרות. גוים שאמרו תנו לנו אשת פלוני ונטמא אותה ואם לאו נטמא כולן או איש פלו' ונהרגהו ואם לאו נהרוג כולכם יטמאו ויהרגו כולם ואל ימסרו נפש א' מישראל ואם היה חייב מיתה כשבע בן בכרי יתנו אותו להם וגם זה בכלל אזהרת רוצח. מי שחלה ונטה למות מתרפא בכל איסורין שבתורה חוץ מאלו הג' ע"ז גילוי עריות ש"ד. ואפילו כשאין סכנה מתרפאין בכל האיסורין שלא כדרך הנאתן חוץ מכלאי הכרם ובשר בחלב שאין מתרפאין מהן אפילו שלא כדרך הנאתן כי אם במקום סכנה וכל זה נלמד מפסוק וחי בהם אני ה'. וכל העובר מדעתו בלא אונס על אחת מכל מצות האמורות בתורה בשאט בנפש להכעיס הרי זה מחלל את ה' ולפיכך נאמר בשבועת שקר וחללת את שם אלהיך אני ה' ואם עבר בפני עשרה מישראל חלל את ה' ברבים. וכן אדם שהוא מוחזק בכשרות וביראת חטא ויוצא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן הרי זה חלל את ה' ולזה נכפל זה הצווי ואמר לא תחלל את שם וכו':

פרק ו

הלכה א

אזהרה ג הזהירנו מנתוץ ומאבד בתי עבודת האל ית' ומאבד ולמחוק שמות הנכבדים ולשון אזהרה זו הוא אמרו לא תעשון כן לה' אלהיכם אחר אמרו וצוויו באבוד ע"ז ומיחוי שמה והריסת בתיה מזבחותיה כלם באה על זה:

אזהרת לא תעשון כן לה' אלהיכם והסותת אפילו אבן א' מן המזבח או מן ההיכל או מן העזרה דרך השחתה לוקה דכתיב כי את מזבחותיהם תתוצון וכתיב לא תעשון כן לה' וכו' וכן שורף עצי הקדש דרך השחתה דכתיב ואשריהם וכתיב לא תעשון כן. ומוחק שם משבעת השמות או אפילו אות אחת מהם לוקה והם שם המפורש בן ד' וא"ד ואלוה אלהים ואהיה שדי צבאות ושם י"ה ואל במקום שהם שם בפני עצמם לוקה עליהם אבל כתב יה מה' ואל מאלהים ולא גמר את ה' נראה דאין איסור מחיקתו מדאורייתא כיון שאינו שם בפני עצמו במקום ההוא ואם התיך כלי שהיה כתוב שם מהשמות האלו לוקה ואיסור מחיקת אלו השמות בכל כ"ד ספרי הקדש כשהם קדש אבל אם הם חול כאותם שפרשו חכמים ז"ל מותר למוחקן ודיני מצוה זו בשבועות פ' שבועת העדות ובמס' סופרים פרק ד' ובספרי ויש בזו המצוה איסורים אחרים מדרבנן:

פרק ט

הלכה ג

מצוה ו לשמוע מכל נביא שיהיה בכל דור לעשות כל מה שיצונו ואפילו בהפך מצוה או כלל מצוה לפי שעה כשהוא מוחזק שהיה איש תמים בדרכיו וחכם וגלה עתידות ולא נפל אפילו דבר קטן ארצה והכתוב שבא עליו הציווי הזה הוא נביא מקרבך מאחיך וכו' אליו תשמעון ובסוף הנחנקין שנינו הכובש נבואתו והעובר על דברי נבואתו והמוותר בדברי נביא שהוא מוחזק או אפילו אינו מוחזק ונתן לו אות מיתתן ביד שמים דכתיב והאיש אשר לא ישמע קרי ביה והאיש אשר לא ישמע היינו מוותר איש אשר לא ישמע היינו כובש לא ישמע שהוא עצמו אינו נשמע היינו עובר על דברי נבואתו וכתיב אנכי אדרוש מעמו נראה דמיתתן בידי שמים. ואפילו בנביא מוחזק ועשה אותות ומופתים אם צוה בע"ז אפילו לפי שעה אין שומעין לו ועל זה צוה הכתוב ואמר ובא האות והמופת לא תשמע אל דברי הנביא ההוא כי דבר סרה ונדע כי כל מה שעשה בלאט וכשוף היה:

פרק י

הלכה ה

אזהרה ד הזהירנו שלא לנסות יעודין שיעדו לנו נביאינו על צד ספק שנסתפק בהם אחר שנדע אמתת נבואת הנביא והאמננו בדבריו פעם אחר פעם או העיד לנו עליו נביא אחד כמשה ליהושע אסור להרהר אחריו והוא אמרו לא תנסו את ה' אלהיכם ובכלל זה שלא לנסות היעודין הכתובים בתורה לעושי המצות לבד במעשר דכתיב עשר תעשר ודרשו בו עשר בשביל שתתעשר במס' תענית והביאו סמך לזה הביאו את המעשר אל בית האוצר ובחנוני נא בזאת ובכלל זה שאין סומכין על הנס כמו כ"ג מתקינין לו אשה אחרת אע"פ שמעשה נסים היו בבית המקדש לא היו סומכין על זה וכן עגלת בקר תקח בידיך: